

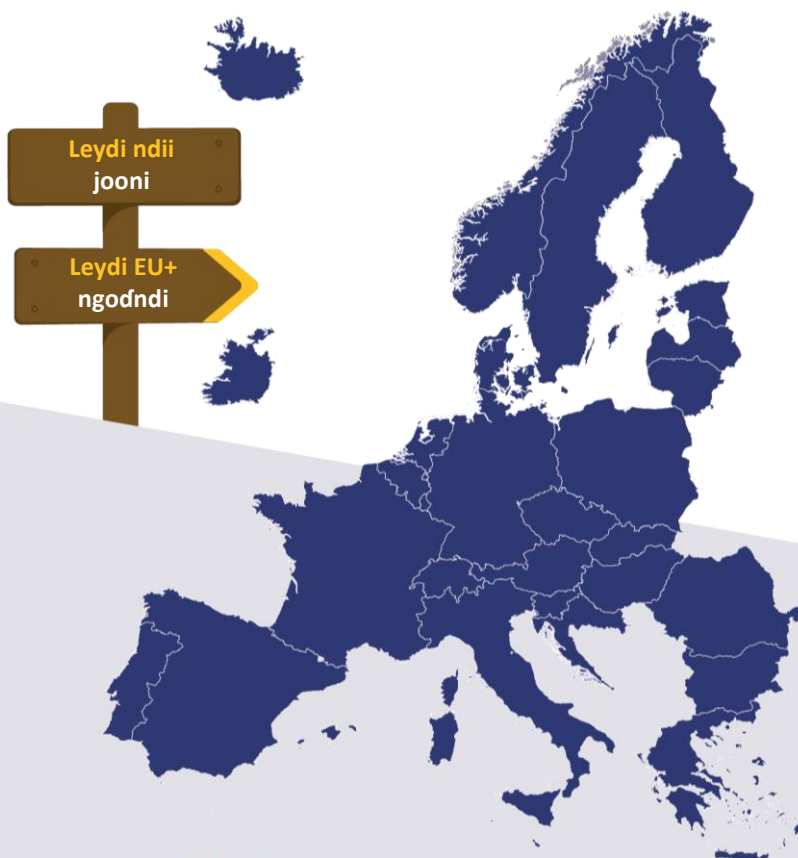
ITALIYA

KO POT-DAA ANNDUDE E KUULAL NJU'B'BUDI MOOLAARE & EGGUGOL

Sifaa A

DAB'BOOBE NDEENKA HAKKUNDE LEY'DEELE

FULA

Hol ko wadi njabataa ndee deftere?	3
Hol ko woni ndeenka hakkunde leydeele e hol baawdo hebde dum?	3
Hol ko woni Kuulal Njubbudu Moolaare e Eggugol?	4
Hol ko woni ummital?	-
Hakkeji maa nde ngondaa e daminaade kuulal, hol leydi EU+ yewtotoo Dabbaande maa	-
Hol to pot-daa hodde nde tawa ada daminii kuulal, hol leydi EU+yewtotoo dabbaande maa?	-
Hol ko daminaa e maa e nder ngoldoo laawol?	-
Hol binndande nde potdaa hollirde?	-
Hol ko wadi ada dooldinaa rokkude nate kooli maa e natal maa?	-
Hol ko woni batte mum, so a timminaani farillaaji maa?	-
Hol ko firti faddeede?	-
Hol no laamu nguu yettirta, hol leydi EU+ yewtotoo dabbaande maa?	-
Ada waawi yewtideede ngam wallude faamde hol leydi EU+ yewtotoo dabbaande maa	-
Mbele yewtere ndee ina wadee sahaa kala?	-
Hol seedagol ngol mbaaw-daa rokkude ngam hollirde ada jogii besngu e nder leydi ngoŋndi e nder EU+?	-
Hol no golle dee njogori juutde kadi?	-
Hol ko woni so tawii a dabbiino ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+ ngoŋndi?	-
Hol ko foti wadeede so kuulal ngal wadaama?	-
Ko pot-daa anndude e laabi wullitaango (so tawii kadi ko batte dartinaade e wullitaango teskinngo hawri)	-
Ko pot-daa anndude e laabi wullitaango (so tawii kadi ko batte dartinaade e wullitaango teskinngo ceerti)	-
Hol ko woni dokke keeriide moobtatee?	-
Hol ko woni hakkeji maa e ko yowitii e dokke keeriide maa?	-

➤ HOL KO WA'DI NJABATTA NDEE DEFTERE?

A naamndiima ndeenka hakkunde leydeele (anndiraaka kadi moolaare) e nder gooti e leydeele 31 de EU+. Duum firti ko jooni a wonii dabboowo ndeenka hakkunde leydeele. Ina foti taweede ko leydi ngodndi e EU+ woni ko e yeewtaade dabbaande maa. Jooni noon ada fadi ngaal kuulal.

Ina moyyi paamen no leydeele EU+ dee ngollondirta sabu duum ina waawi battinnde hol leydi yeewtotoo dabbaande maa.

A hebat kala bayaanuujii potdi huutoreede e nder ndee deftere.

➤ HOL KO WONI NDEENKA HAKKUNDE LEYDEELE KADI HOL BAAW'DO HE'BDE KA?

Ada waawi hatojinnde e ndeenka hakkunde leydeele so tawii a waawaa hootde leydi maa sabu ada hula tooñange walla ada wonndi e baasal mawngal. Dum firti, yeru, nguurndam maa walla ndimaagu maa ina wonndi e cadeele, laamuujii leydi maa ina mbaawi reende ma e cadeele de njogi-daa dee.

A hebat humpitoojii goddi ko fayti e ndeenka hakkunde leydeele e nder deftere ceertunde.

Jooni ada woni e Italiya ngodndi ko leydi EU+.

Leydeele EU+ dee ko:

Leyde 27 Jeyaafe e Dental Orop (EU): Ostiri, Belsik, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czechia, Denmark, Estooni, Finland, Farayse, Germany, Greece, Hungary, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Poland, Portugal, Republic of Ireland, Romaani, Slovakia, Slovenia, Espaañ, Siweden e

Leydeele 4 godfe: Iceland, Liechtenstein, Norway and Suwiis.

HOL KO WONI KUULAL JOWITIINGAL E NJUB'BUDI MOOLAARE E EGGUGOL?

Leydeele EU+ nanondirii e sariya kuubtodinka biyeteeka Kuulal Jowitiingal e Njub'budi Moolaare E Eggugol (AMMR). Kaa doo sariya ina wallita e yeewtaade, hol leydi ndi foti yeewtaade dabbaande ndeenka hakkunde leydeele. Kaadoo sariya ina addana kadi leydeele EU+ wallondirde so tawii leydi ngootiri ina heba dabbaande heewnde e sahaa gootum.

Ada waawi subaade wonde ngootiri e leydeele EU+ yeewtotoo dabbaande maa kono a waawaa subaade hol leydi EU+ jogori toppitaade. Leydi yeewtotoondi dabbaande maa ndee, ko kuule sariya AMMR yettata dum.

So tawii woodi ko woni e ndee deftere nde a faamaani, ada waawi naamndaade gardiido hodgol.

E duum sahaa, leydeele EU+ ina yetta tan, ko hol e mabbe jogori yeewtaade dabbaande maa.

So tawii ko leydi ngodndi EU+ tan foti yeewtaade dabbaande maa, ada nawtee e ndiin leydi.

HOL KO WONI UMMITAL?

Ina jeyaa e ko leydeele Orop dee mbaawi wallondirde, ko yettude kuule ngam:

- dabbboobe wonbe jooni e leydi Orop ngoɗɗi
- yimbe be ko booyaani koo kebi ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi Orop ngoɗɗi.

Duum anndiraa ko ummital.

So tawii ada yeewtee ngam ummoraade, a hebat deftere jogiinde humpitooji godɗi ko fayti e ngoldoo laawol, tawa ina hawti e leydeele Orop taworteede e ummital tiitoonde mum ko **‘Ko pot-daa anndude e ummital’**.

 TEENTUDUM! So a subaama ngam ummitaade, a waawaa subaade hol leydi ndi njahrete-daa.

HAKKEEJI MAA NDE ADA FADI KUULAL HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DABBAANDE MAA

So tawii ko dabbande adande e ndeanka hakkunde leydeele, ada jogii hakke hebde **wasiyaaji sariya** di ngalaa njobdi. Ada waawi dabbude dum e kala sahaa e laamu nguu.

Basiyaado sariya oo anndinte hakkeeji maa, kadi wallu ma e nder golle dee. So tawii a yobii ngam yettude wasiyaaji sariya, laamu nguu ina waawi waasde rokkude ma wasiyaaji sariya di ngalaa njobdi. Wasiyaaji sariya ina mbaawi hokkeede e nder fedde kono basiyaado oo rokkataa humpitooji maa keertiidi e yimbe wodbe.

Ada waawi dabbude wasiyaaji sariya so a jikkondirii e laamuuji dii e **Sariya Polis**

Ada waawi naamnaade piroowo gorko walla debbo e ñaawoowo so tawii duum ina weebinat ma haalde ngonka maa. Laamu nguu hormoto yidannde maa so waawi wonde fof.

Kadi ada jogii hakke dabbude kesditingol e laabi, ngam subaade hol leydi EU+ yeewtotoo dabbande maa. So ada yidi dabbude kesditingol, ada waawi jikkondirde e laamu nguu e neldude iimeel to ñii: unitadublin@pecdci.interno.it

Ada jogii hakke jikkondirde e haaldude e Fedde Ngenndiije Dentude Toppitiinde ko Fayti e Mooliibe (Fedde Ngenndiije Dentude toppitiinde ko fayti e mooliibe, UNHCR) e kala fannu e nder golle moolaare.

UNHCR ina reena haajeeji e hakkeeji dabboobe moolaare e mooliibe.

Jikkondiral UNHCR e humpitooji ko fayti e laabi moolaare ina tawee e hello UNHCR:

<https://help.unhcr.org/>.

Ada waawi hebde humpitooji godfi ko fayti e ballal e golle de kebataa e nder deftere seertunde.

HOL TO POT-’DAA HODDE NDE ADA FADI KUULAL HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DAB’BAANDE MAA?

- Ada foti joodaade e ndii leydi haa jooni kadi.
- Ada yamiraa yahde tan to leydi EU+ woɗndi so laamuji di wadi maa jamiroore ngam dum.
- So tawii laamu nguu fellitii wonde leydi ngodndi e EU+ yeewtoto dabbaande maa, laamu nguu ina yubbina yah-ngartaa maa to ndiin leydi.

HOL KO DAMINAA E MAA E NGOL LAAWOL?

Ada dooldii:

- ✓ Keddo-ɗaa e ndii leydi nde dabbaande maa ina winnditee.
- ✓ So tawii a rokkaama dereeji wiisa walla yamiroore hodde e ko adii, dabɓu moolaare e nder leydi ndi ndokku-ɗaa dum ndii, so a arii toon.
- ✓ Hokku kala kaayitaaji ID di njogi-ɗaa ngam tabitinnde ko ngondaa koo. So tawii ada joginoo kaayitaaji ID kono a wonndaa e maaji jooni e maa, ada foti humpitaade laamu nguu haa jooni wonde laamu leydi maa rokkii ma kaayitaaji ko adii.
- ✓ Anndina laamu nguu kala nde njah-ɗaa e leydi EU+ ngodndi kadi.
- ✓ Habrir laamu so tawii a joodiima e leydi EU+ tawa a alaa yamiroore.
- ✓ Habrir laamu nguu kala galle badiido mo njogi-ɗaa e nder leydi EU+ ngodndi.
- ⚠ **TEENTUDUM!** Ada dooldinaa e sariya rokkude nate kooli maa, yettude natal maa.

HOL BINNDANDE POT'DAA HOLLIRDE?

Renndin e laamu nguu kala binndande de njogi-daa e maa ko fayti e:

- seedantaagal maa (kaayitaaji jibinannde, paaspoor, kaayitaaji ciftinorgal annditinol maa)

- tawtoraabe galle badiiibe e nder leydeele EU+ (kaayitaaji laawdudi, seedantaagal ada jokkondiri)

- joodande bennude e leydeele leydeele EU+ (fawaade e yamiroore hodde, dereeji wiisa walla hebde jannde dipolomaaji dudal walla dudal jaabi-haadtirde).

Hokku humpito ngoo ko yaawi. Ko noon, leydi EU+ toppitiindi dabbaande maa ndee, ina waawi anndeede e yaawre.

▶ HOL KO DOOL'DINII ROKKUDE NATE KOOLI MAA E NATAL MAA?

Laamu leydi ndii yettat nate kooli maa e natal maa. Deedoo dokke, kam e bayaanuujii jowitiidi e mbaydi maa e bayaanuujii godfi jowitiidi kadi, neldetee e lowre Orop renndinnde, wiyeteende Eurodac.

Ndee lowre huutortee ko e kala leydeele 31 EU+ baawde huutoraade dokke maa ngam hebde bayaanuujii maa. So a yahii leydi ngodndi e nder EU+ tawa a alaa yamiroore, tawa kadi nate kooli maa yettaama kadi, kala dokke maa de ndesaade e Eurodac, laamuujii leydi ndii njiyat de.

bayaanuujii godfi jowitiidi e lowre Eurodac ina tawee e deftere ceertunde.

HOL KO WONI BATTE MUM SO A HUUTORAAKI FARILLAAJI MAA?

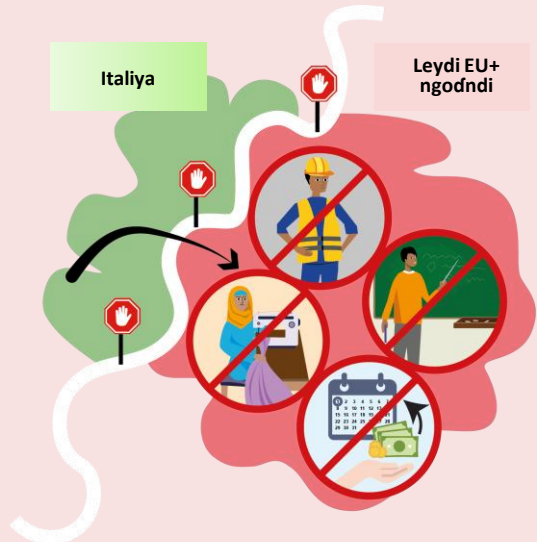

So a gollondiraani e laamu nguu, dum ina addana dabbaande maa batte bonde kadi.

So a rokkaani nate kooli maa, laamu nguu ina waawi wiye a alaa haaje yiide mooleede to Orop kadi. Be ngoppa yeewtaade dabbaande maa, dum firtii ko a a alaa haaje jogaade hakke heddaade e ndiin leydi.

So tawii ada yaha leydi EU+ ngoɗndi tawa a alaa yamiroore walla ada dabba ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+ ngoɗndi, ina waawi taweede ada artiree e leydi EU+ ndi halfinaa yeewtaade dabbaande maa.

So tawii ada woni e leydi EU+ jooni wonaa ndi dabbe-daa tawtooreede, ndimaagu maa ina waawi ustaade, kadi ada waawi hebde ballal seeda.

HOL KO FADDUGOL FIRTI?

Nanngeede firti ko ada wadee e nder nokku keeriingu ngu mbaawaa yaltude e dow wellitaare. Laamuuji dii ina foti jogaade daliilu laabtungu ngam jogaade ma. Ina dooldii be hoolkisaade wonnde alaa cubal wodngal waawi wadeede e haala maa. Laamu nguu yeewtoto ngonka maa keeriika ko adii nde wadde kuulal. Sabaabuuji nanngugol ina waawi wonnde, yeru:

- gede teenjtude e dabbaande moolaare maa (yeru, ciftinorgal annditagol maa) mbaawataa hoolkiseede tawa ada nanngaa
- a hormaaki fartanje jodaade nokku keeriingu, walla ina woodi gannudi a doggii kadi laamu nguu waawaa yiytude ma
- a hebii kuulal ngam nawde ma to leydi EU+ toppitiindi yeewtaade dabbaande moolaare maa, kadi ina woodi cadeele a waawi doggude hade nawde maa
- ada addana dum cadeele kisal.

So tawii a nanngaama, ada waawi wullitaade kuulal ngal, ada waawi dabbude ballal sariya e wakkilaagu tawa alaa njobdi.

 TEENTUDUM ! So a yahii leydi EU+ ngodndi tawa a alaa yamiroore, dum beydat baasal ngam nanngeede e ko fayi arde ma.

HOL NO LAAMU NGUU YETTIRTA HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DABBAANDE MAA?

So tawii ko dabbbaande adannde woni ko dabbbaande maa ngam ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+, ina wadi dalillaaaji keewdi gaddandi won e leydi EU+ waawde yeewtaade dabbbaande maa.

1) Jokkondiral besngu

Sabaabu gadano e burdo teenjtude ko tawtoraado galle badiido ina joginoo ndeenka hakkunde leydeele tawo walla ina dabbba ndeenka hakkunde leydeele jooni e nder leydi EU+ ngodndi, tawa ada foti hawrude e mabbe hade dabbbaande ndeenka hakkunde leydeele maa yeewtee.

Tawtoraado galle badiido ina njiytee ko:

- gorko maa debbo maa
- jom suudu maa mo resndaaka mo njogi-daa jokkondiral tiidngal
- bidfo maa (mo duubi mum njahrata e 18, mo resndaaka kadi).

TEENTUDUM! Ada dooldii waawde hollirde ko yaawi wonde ada jokkondirii e oon nedfo hade naatde maa e diiwaan leydeele EU+ dee. Duumdoo sahaa ina waawi hawtude e yahdu ummoraade e leydi maa.

So tawii ada jogii tawtoraado galle hodbe e leydi ngodndi e nder EU, laawol burngol moyyude ngam rokkude humpito ko timminnde finndewol biyeteengol **‘tiimtorde yiitagol besngu’**. So tawii ada jogii tawtoraado galle hodbe e leydi EU+ ngodndi, tawa a hebaani tawo ngoldoo finndewol, haaldu e giilordo walla e basiyaado maa to bannge sariya. Be mbaawi kadi wallude ma e heblude finndewol ngol.

Ada waawi hebde humpitooji burdi laabtude ko fayti e mbaawka hawrude e tawtoraado galle e nder feccere tiitoonde **‘Hol ko woni seedeeji di mbaaw-daa rokkude ngam hollirde ada jogii galle e nder leydi EU+ ngodndi?’**

2) Yamiroore naatde e leydi EU+ keeriindi

Leydi EU+ ina waawi yeewtaade dabbaande maa so tawii kadi:

- ada jogii dereeji wiisa walla yamiroore hodde e leydi EU+ ngoɗndi
- a naatii e leydi EU+ ndi ada waawi naatde tawa a jogaani dereeji wiisa sabu leydi maa ina jogii nanondiral e ndiin leydi.

3) Kaayitaaji jannde walla dipolomaaji

- A rokkaama seedantaagal walla dipolomaaji caggal nde njanngu-ɗaa e hoore maa to duɗal jannde e nder leydi EU+ ko famɗi fof hitaande jannde wootere.

4) Naatgol e leydi EU+ keeriindi tawa a jogaani yamiroore

Leydi EU+ ngoɗndi ina waawi yeewtaade dabbaande maa, so tawii:

- a taccii keeri yaajɗi ngootiri e leyɗeele EU+ tawa a alaa yamiroore

- a hisnaama e maayo e juude laamuuji leydi EU+ e yahdu maa feewde e Orop

- a dabbii dabbaande ndeenka hakkunde leyɗeele e nder nokku to laade diwooje njolnata e nder ngootiri e leyɗeele EU+.

5) Hawrutde e tawtoraado galle toppitiido e fawaade e mum

Ada fawii e toppitagol tawtoraado galle maa tawaando e nder leydi ngodndi e nder EUwalla ada jogii tawtoraado galle maa e nder leydi EU fawii ko e toppitagol maa.

Tawtoraado galle gondo e dow mum ina waawi haajaade ballal sabu:

- reedu
- hebde biɗɗo keso jibinaado
- ñawu hakkille walla banndu bonngu
- ñakkeende tiidnde
- ñawu hakkille tiidngu
- nawyude.

E nder haalaaji wonde e dow maa, ada foti hollirde wonde ada waawi toppitaade gondo e toppitagol maa oo walla wonde tawtoraado galle maa ina waawi toppitaade ma.

6) Dalillaaji ballal nedɗaagu

Ina waawi tawa ko daliilu nedɗankaagal addani leydi EU+ keeriindi yeewtaade dabbande maa. Dum ina waawi tuugnaade e diidoo dalillaaji:

- miiɗooji besngu
- miiɗooji renndo
- miiɗooji pinal.

Leydi EU+ ngodndi ina waawi dabbude yeewtaade dabbande maa, ngam dalillaaji ɗi limtu-ɗaa dow ɗii, kono kuulal cakkitingal maa won e laamu nguu e nder leydi ndii.

➤ ADA WAAWI YEEWTIDEEDE NGAM WALLUDE FAAMDE HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DAB'BAANDE MAA

So tawii ko dabbaande maa adanne woni ko ada dabba moolaare, laamu nguu ina foti yubbinnde yewtere keeriinde e maa.

! TEENTUDUM! Duum wonataa yewtere moolaare. Yewtere ndee ina yidi annude hol leydi EU+ foti yewtaade dabbaande maa kadi.

Ndee yewtere ina wadi paandaale nayi mawde:

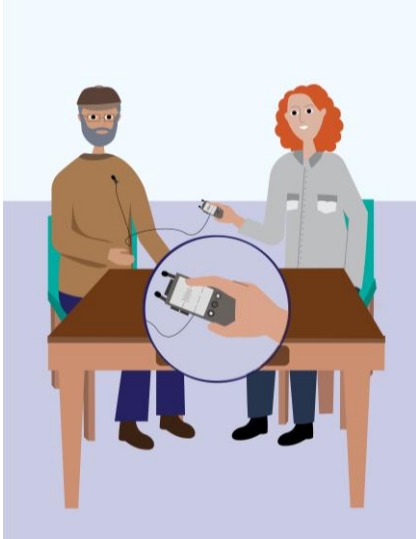
- ngam moobtude bayaanuujj baawdi wallude laamu nguu e fellitaade leydi EU+ toppitiindi ndii
- ngam accude on naamnoo kala naamne ko fayti e no laabi dii, ngam annude leydi EU+ toppitiindi ndii mbadirtee
- ngam newnude e naamne ko fayti e kala humpito ngo woni e ndee deftere
- ngam naamndaade ma so tawii won sabaabuujj gaddandi ma yahde leydi EU+ ngodndi walla hol ko addanta ma accude heddaade e ndii leydi.

Yewtere ndee wadatee ko e demngal ngal paam-daa no feewi e ballal nantinoowo walla firsudo.

Hay gooto e bayanuujii di ndokku-daa dii, renndintaake e laamu walla e laamuujii leydi maa.

So tawii won ko woni e nder yeewtere nde ko laabaani, ada waawi naamnaade kadi. Ina moyyi e maa e giilordoo oo fof, paamon kala ko woni, ko dum wadi naamne ina njabbaa sahaa kala.

Oodiyo yeewtere ndee tonngatee, a hollitee ciimtol binndol ko haalaa duum.

Caggal nde yiy-daa ciimtol binndital yeewtere maa, so tawii ada sikki won e humpito ngoo ko sellaani tee ada yidi waylude dum, ada waawi dabbude Sariya Polis wadunde e maa yeewtere ndee ngam o waylu dum.

So tawii ina dooldinii, ada waawi kadi rokkude kaayitaaji goddi caggal yeewtere ndee, walla rokkude dalillaaji ko wadi ada fotani nawteede e leydi EU+ ngoŋndi.

So tawii ada jogii humpito goddo walla kaayitaaji goddi di a hokkaani laamu nguu tawo, ada foti nattiinde dum to don laamu ngol wadi maa interview.

MBELE YEETERE INA WADEE SAHAA KALA?

So tawii ko dabbbaande maa adannde woni ko ada dabbba moolaare, laamu nguu ina waawi subaade haa jooni waasde wadde yeewtere neddo keeriinde so tawii:

- leydi EU+ toppitiindi yeewtaade dabbbaande maa, ina anndaa kadi
- be njogii ko humpitooji keewdi ngam subaade hol leydi EU+ jogori yeewtaade dabbbaande maa ndee
- ada yaakorii yeewtere ko adii, duum tawa a haalanaani laamu nguu hol ko wadi a waawaa tawtoreede
- a ronkii jokkondirde e laamu nguu.

So yeewtere yubbinaaka, ada waawi dabbude ngam dum wadee e Sariya Polis jogiido laawol ngal. So tawii giilorbe bee cikii ina njogii humpitooji keewdi ngam yellitaade ñaawoore maa, ina mbaawi salaade ndee dabbbaande kono ina dooldii rokkude hujjaaji mabbe ngam waasde wadde yeewtere ndee.

HOL HUJJA KA MBAAW-’DAA ROKKUDE NGAM HOLLIRDE ADA JOGII ’BESNGU E NDER LEYDI EU+ NGO’DNDI?

Laawol burngol moyyude ngam rokkude humpito dow tawtoraado galle maa ko timminnde finndewol **‘tiimtorde yiytagol besngu’**.

Ko jiidaa e duum, rokku kala kaayitaaji laamu baawdi hollirde jokkondiral moodon. Ada waawi kadi rokkude sifaaji seedeeji goddi, yeru seedeeji ngam hollirde wonde ada heddi e jokkondirde e tawtoraado galle maa ko wayi no nate, iimeeluuji walla mesasuuji binndaadi.

So tawii a alaa hujjaaji ko fayti e jokkondiral maa, laamu nguu ina waawi naamnaade ma wadde yeewndagol DNA ngam hollitaade odon jokkondiri.

Ada waawi hawrutde e tawtoraado galle maa tan so tawii onon dido fof on mbinndii e binndol wonde on njidii hawrutde. Ada foti etaade rokkude ndee winndannde e demngal Enngele so ada waawi.

Pudfo-daa feewnude ngoodoo humpito ko yaawi.

So tawii ada jogii naamne godde walla ada yidi wasiyaaji ko fayti e jokkondire besngu, ada waawi naamnaade ballal e wasiyaaji sariya kadi.

So tawii ada jogii tawtoraado galle maa e nder leydi EU+ ngodndi kono ada jokkondiri e mabbe, ina woodi pelle baawde wallude ma hebde be.

Ada waawi jokkondirde e deen pelle, tawa ada huutoroo bayaanuuji gondi les dii:

OIM UMCIItaly@iom.int

CRI tracing@cri.it

HOL NO GOLLE DEE NJOGORI JUUTDE?

Jokkondiral hakkunde leydeele ina heewi jogaade hakkunde **lewru 1 e feccere** haa **lebbi 3**, kono duum **ina waawi juutde** fawaade e ngonka maa.

So tawii leydi EU+ ngodndi hollitii be yeewtoto dabbaande maa, ada waawi nawtoreede **e nder lebbi 6** caggal nde be njabi dabbaande nawtoreede ma.

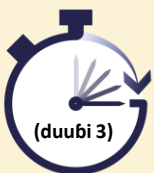

So tawii dabbaande ndee ko sabu ada jogii tawtoraado galle maa e nder leydi EU+ ngodndi, nawtoreede maa ndee **jogirtee ko buri teenjude**

So tawii jooni **ada nanngaa walla ada nanngaa e ko fayi arde**, haala maa **ina jogori yeewteede e yaawre**. Nawtoreede maa ina foti yubbineede e nder **jonte 5**. So tawii nawtoreede ndee wadaaka e nder jonte 5, ada yaltinee e kasoo kadi. Kono, nawtoreede maa ina haa jooni yubbinee **e nder lebbi 6** tuggi ñalnde nde leydi EU+ halfinaa yeewtaade dabbaande maa, ndeen jabi dabbaande ndee.

So tawii ada tawee e kasoo ngam wadde bonannda, dumunna mo njogor-ɗaa nawtoreede ina waawi **beydeede haa bura hitaande 1**.

! TEENTU'DUM! So a doggii, a suudiima walla a gollondiraani e laamu nguu e yubbo nawtoreede ndee, **waktuuji nawtoreede ndee ina mbaawi beydeede haa bura duubi 3**.

HOL KO WONI SO TAWII A DAB'BIINO NDEENKA HAKKUNDE LEYDEELE E NDER LEYDI EU+ NGO'DNDI?

Ada waawi dabbude ndeenka hakkunde leydeele tan e nder leydi ngootiri e EU+. So tawii a dabbiiino ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+ ngo'dndi, ada artiree e leydi EU+ ndi toppitii yeewtaade dabbbaande maa.

So tawii won humpito hollirngo leydi EU+ ngo'dndi ina jogii baawde yeewtaade dabbbaande maa, anndinoore neldetee ko e ndiin leydi. So tawii ndiin leydi EU+ hollitii wonde yeewtotoo dabbbaande maa, ada rokkee **kuulal nawtoreede** dow ngal, tawa ina hollita hol leydi EU+ ndi nawtore-daa.

So tawii wonaa dabbbaande maa adannde woni ko ada dabbba ndeenka hakkunde leydeele, walla tawa ko leydi EU+ ngo'dndi tan foti yeewtaade dabbbaande maa, laamu nguu ina waawi waasde wafde yeewtere keeriinde e maa.

Kono, a hebat fartanɗe hollirde hol ko wadi a fotaani nawteede e ndiin leydi walla hol ko wadi a fotaani heddaade e ndii leydi.

Ko doo no mbaaw-daa rokkirde dii bayaanuuji: e binndi walla e hunorde to laamiibe be woodi sembe (Sariya Polis).

HOL KO WA'DATA SO KUULAL NGAL WA'DAAMA?

So a hebii kuulal ngam nawde leydi EU+ ngodndi, godfii e hakkeeeji maa ina ustee, yeru:

- Ada wonaa **njiytaa e njaatigi e burde mum be feccere.**
- a **dalataake gollude walla rewde darasuuji.**

Nawtoreede ndee ina foti wadeede e nder lebbi 6 caggal nde leydi EU+ tabitini walla jabi yeewtaade dabbaande maa.

So a nanngaama, haala maa ina jogoree yeewteede e yaawre. Nawtoreede maa ina foti yubbineede e nder jonte 5. So tawii nawtoreede ndee wadaaka e nder jonte 5, ada yaltinee e kasoo kadi.

Haa jooni, nawtoreede maa ina yubbinee e nder lebbi 6 tuggi ñalnde nde leydi EU+ tabitini walla jabi yeewtaade dabbaande maa.

So tawii ada woni e kasoo ngam bonannda, waktuuji di nawtoreede dii ina mbaawi beydeede haa bura hitaande 1.

⚠ TEENTU'DUM! So a doggii walla a gollondiraani e laamu nguu, **dumunna nawtoreede mo njogor-ɗaa oo ina waawi beydeede haa bura duubi 3.**

HOL KO WA'DATA SO A JABAANI KUULAL NAWTOREEDE NDEE?

So tawii ko leydi EU+ ngoɗndi woni ko yeewtotoo dabbbaande maa, a hebat **kuulal nawtoreede**. Ngaldoo kuulal anndintee hol leydi ndi nawtore-ɗaa.

So tawii a jabaani kuulal nawtoreede ngal, aɗa waawi rokkude daliilu maa e ñaawirdu nduu. Duum woni ko wiyetee dabbude wullitaango. So a wulliima kuulal, ñaawirde walla ñaawirdu waɗata kuulal timmungal.

Dalillaaji tati tan ina ngoodi ngam wullitaade kuulal nawtoreede ndee:

- aɗa wiya ina luurdi e hakkeeji nedɗanke maa so aɗa nawtee e ndiin leydi EU+ keeriindi
- ina woodi humpitooji kesi ɗi ngalaano e sahaa nde kuulal nawtoreede ngal yettaa, potnoongal battinnde e ngaal kuulal
- aɗa jogii besngu e nder leydi EU+ ngoɗndi ndi potɗaa hawrutde e mum e nokku mum.

So tawii a waawaa yettude basiyaado sariya maa, basiyaado sariya ina ndokkee ngam wallude ma e wullitaango ngoo tawa a yobaani.

Aɗa wallitee e firoore haaloowo demngal ngal mbaaw-ɗaa faamde, e nder deɗɗoo golle fof.

KO POT-’DAA ANNDUDE E WULLITAANGO SO BATTE DARTINA’ADE E WULLITAANGO TESKINNGO HAWRI

Wakkati, holto e no wullitaango wadĩrtee, dum faamnetee e nder kuulal nawtoreede ndokkaa e maa.

Ada foti rokkude daliilu walla dalillaaji di a jabaani e kuulal ngam nawde-’daa to leydi EU+ ngo’ndi.

Kadi ada foti rokkude daliilu walla dalillaaji ko wadi a nawtetaake e leydi EU+ ndi toppitii yeewtaade dabb’aande maa, tawa wullitaango maa ina jokki.

Ñaawirde ndee adoto yeewtaade so tawii ada waawi dabb’ude yeewndoagol ñaawoore ndee e nder ndii leydi tawa ñaawoore ndee ina jokki e nder **lewru 1**. Dum’do noon ina anndaa ko wullitaango e dow batte dartina’ade.

So tawii ñaawirdu nduu fellitii wonde a waawaa heddaade batte wullitaango ngoo e nder ndii leydi, ada waawi nawteede to leydi EU+ ndi nganndu-’daa ko kañum woni sabaabu yeewtaade dabb’aande maa tawa wullitaango maa ina jokki.

So tawii ñaawirdu nduu fellitii wonde ada foti heddaade e ndii leydi tawa ñaawirdu maa ina jokki, ñaawirdu nduu etoto rokkude kuulal cakkitiingal ngam anndude so tawii ada foti nawtoreede leydi EU+ ndi nganndu-’daa ina foti yeewtaade dabb’aande maa e nder lewru 1 caggal ñalnde kuulal jowitiingal e batte dartina’ade.

So tawii wullitaango maa jabaaka, ada nawtee to leydi EU+ toppitiindi yeewtaade dabb’aande maa. Nawtoreede ndee ina foti wadeede e nder lebbi 6 caggal nde ñaawirdu nduu yetti kuulal mum cakkitiingal.

So tawii ada nanngaa jooni walla ada nanngaa e ko fayi arde, haala maa ina jogoree yeewteede e yaawre. Nawtoreede maa ina foti yubbineede e nder jonte 5. So tawii nawtoreede ndee wadaaka e nder jonte 5, ada yaltinee e kasoo kadi. Kono tan, nawtoreede maa ina yubbinee haa jooni e nder lebbi 6 tuggi ñalnde nde leydi EU+ toppitiindi yeewtaade dabb’aande maa jabi dabb’aande ndee.

TEENTUDUM! Ada foti gollodaade e laamuuji dii, nden njahaa to leydi EU+ ndi toppitii yeewtaade dabb’aande maa.

HOL DOKKE NE'DDO KEERI'DE MOOFTETEE?

Yiiloobe leydi EU+ to ngon-daa doo mooftat heen humpitooji, ina hawti ko woni les koo:

- Kaayitaaji maa e di tawtoraado galle maa yahdube e maa (innde, ngenndi, ñalnde e nokku jibinannde). So tawii ko adii duum a huutoriima inde e bayaanuujii ceertuɗi, be naamnoto maa ko fayti e duum.
 - Kabaaru ko fayti e kaayitaaji ciftinorgal maa e kaayitaaji yah-ngartaa.
-
- Kala humpito ngodngo baawngo tabitinnde ko ngondaa koo, ko wayi no nate kooli maa.
 - Bayaanuujii keewɗi ko fayti e kala tawtoraado galle hodɓe e leydi EU+ ngoɗndi, ko wayi no bayaanuujii maɓɓe keeriidi, sahaa cakkitiido mo njokkondir-don, nokku maɓɓe e ngonka maɓɓe to banngɗe sariya .
 - Bayaanuujii keewɗi ko fayti e kala kaayitaaji di njogi-daa baawɗi hodɗe ma e leydi EU+ so tawii dūm ina haani e ngonka maa.
 - Bayaanuujii dow dereeji kollitooji a janngii nder leydi EU+ ko buri hitaande.
 - Bayaanuujii ko fayti e leydeele de njahru-daa ngam yettaade ndii leydi.
 - Ngonka maada keeriika.
 - Ñalnde kala dabbaande bennunde ngam ndeenka hakkude leydeele ndee e batte deen dabbaande.

HOL KO WONI HAKKEEJI MAA E KO YOWITII E DOKKE MAA KEERI'DE?

Ada jogii hakke hebde kala ko ndokku-daa laamu nguu.

So tawii ada sikki won e dokke maa de ngonaa laabtude walla de kuutoraaka no haanirta, ada waawi dabɓude hebde dokke maa tawa ada jokkondiri e gardiido dokke dee, ngam naamnaade dokke de ngonaa laabɗe dee, ngam feewnude de, walla dokke de kuutoraaka no haanirta ngam momteede.

Ada waawi jokkondirde e gardiido dokke e nder ndii leydi e huutoraade bayaanuujii gondi les dii.

Minisitaaru Kuugal Leydi

WINNDANDE AM

Ndee deftere ko ngam bayaanuuji tan. Nde wadataa e hoore mayre hakkeeki walla farillaaji. Fedde Dental Orop ngam Moolaare (EUAA) rokkii ko burdi e ndee winndannde, e yellitaagol e waylude ndee deftere ko EUAA yamiri dum tan ngam Leydeele Jeyaaḍe e EU. EUAA jabataa hay batte walla tampere ngam laabal, loowdi, timmal, sariya walla nuundal bayaanuuji gondi e ndee deftere, ḍi Leydeele Jeyaaḍe e EU walla kala jeyaaḍe e leyḍe godḍe jogiide hakke. Alaa e EUAA walla kala e nedḍo golloowo e innde EUAA no waawi huutoraade humpitooji tawaadi e ndee deftere.

© Fedde Dental Orop ngam Moolaare, 2025